Távközlési szimpózium

Tegnap, csütörtökön Budapesten, a Technika Házában távközlési szimpózium és bemutató kezdődött. Az előadássorozatot több hazai tudományos egyesület segítségével a kanadai ipari és kereskedelemügyi minisztérium rendezi. Az előadásokon a kanadai szakemberek megismertetik a transzkontinentális, mintegy négyezer mérföld hosszúságú telefonrendszerüket, szó lesz a távközlési hálózat szervezéséről, fejlődéséről is. (MTI)

Hotel Olefin

A Leninváros térségében épülő ipari komplexum alapvető gépi berendezéseit szovjet, csehszlovák, NSZK és hazai vállalatok szállítják. A fontos építkezésre gyakran érkeznek vendégek — szakértők, mérnökök, szerelők — akik hosszabb ideig tartózkodnak a kombinátban. Számukra, valamint a városba látogatók kényelmes elhelyezésére a Nehézipari Minisztérium beruházásával korszerű szállodát építenek, mintegy harmincmillió forintos költséggel. A hétszintes épületet a Borsod megyei Építőipari Vállalat dolgozói házgyári panelekből szerelik össze, és abban csaknem száz meleg és hideg vizű fürdővel ellátott szobát rendeznek be. Az új szálló földszintjén társalgó, bár, étterem és konyha lesz. A „Hotel Olefin"-t Leninváros első végleges szállodáját a hónap végén adják át. (MTI)

Az ismeretterjesztés haszna

Üzemi kulturosok értekezlete

Üzemi pártszervezetek propagandistáinak, szakszervezeti titkárainak, az ismeretterjesztő munka szervezésével foglalkozó kultúrmunkásoknak a részvételével rendeztek ankétot tegnap délután Szegeden, a városi pártbizottság székházában. *Szabó G.* László, a városi pártbizottság osztályvezetője annak a vizsgálatnak az eredményeit ismertette, mely a város üzemi munkásságának kulturális helyzetéről ad jellemző mutatókat.

Az utóbbi években mintha csökkent volna a dolgozók művelődési, önművelési igénye, ami nemcsak korunk eszményének, de a pártkongresszus szellemének is ellentmond. A műszaki és technikai fejlődés felgyorsulása fokozottabban követeli meg az önképzést, viszont több szabad időt enged, amit az emberek jó része üresen és programtalanul tölt el, tehát ezt is szervezni kell. Itt van komoly szerepe az ismeretterjesztésnek. Az 1970-es statisztika szerint Szeged dolgozó lakosságának 58 százaléka munkás, s az aktív keresők 27 százaléka nem végezte el a nyolc osztályt, a fizikai dolgozóknak pedig a 40 százaléka nem. Különösen figyelmet érdemel, hogy a szakmunkások 24 százalékának sincs meg a nyolc osztálya — ezek az adatok némileg magyarázzák, miért csökken a dolgozók iskolájának, a különböző esti és levelező tagozatoknak a látogatottsága az utóbbi időben. Szabó G. László elmondta, hogy kérdőíveken 1200 üzemi dolgozót kérdeztek meg, közülük 1054-en küldték vissza válaszaikat, s 154 munkás véleményét alaposabban, szóban is kikérték, hogy hitelesebbé, beszédesebbé tegyék az adatokat. Néhány érdekesség a tapasztalatokból. A megkérdezettek 86 százaléka jelenleg nem jár iskolába, holott negyedrészének nincs meg a nyolcosztályos végzettsége. A több mint ezer megkérdezettnek majdnem a fele olvas évente tíz könyvnél többet, 11 százaléka viszont semmit sem, sőt, akadnak olyanok is szép számmal, akik még nem voltak könyvtárban. A megkérdezettek 40,5 százaléka nem járt a színházban, 48 százaléka legfeljebb öt előadást lát évente, 11 százaléka rendszeresebb színházlátogató. A képzőművészeti kiállítások iránti érdeklődés csak 27 százalékos, az újságolvasók tábora viszont elég széles, 98,7 százalék. Még egy érdekesség: arra a kérdésre, hogy elégedett-e önmaga műveltségével, a kérdőívek 52 százalékán *igen* volt a válasz, 56 százalékban pedig a megkérdezettek elégedettek voltak szakmai képzettségükkel is, jóllehet sokan még szakmunkás-bizonyítvánnyal sem rendelkeznek.

Az értekezleten *Turay* Zoltán, a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának titkára szólt többek között a szociális és kulturális célokra szánt forintok felhasználásáról, *Muncz* Károly, a TIT városi titkára pedig ajánlatot tett az üzemek megjelent képviselőinek az ismeretterjesztő munka azon területeiről, ahol a jövőben együtt tudnak működni a TIT és az üzemek.

Jubileum

Száz esztendeje, 1873. október 28-án a budai tanítóképző keretében kezdődött meg a polgári iskolai tanárok képzése, „épp oly csendben, mint amilyen szerény eszközökkel az ország első és egyedüli polgári iskolai tanítóképezdéje". Erre a csendes munkakezdésre emlékezik most ezekben a napokban a jogutód, a Szegedi Tanárképző Főiskola. S emlékezik az ország — a dátumok véletlen, s mégis, mennyire jelképes találkozása! — a szocialista tanárképzés negyedszázados évfordulójára. Ez az ünnep, ez a kettős jubileum méltó arra, hogy a Szegedi Tanárképző Főiskola homlokára tűzze Szeged nagy költőjének, Juhász Gyulának nevét.

Gyertyánffy István Pedagógiuma ma már történelem. Kitörölhetetlen lapok a magyar neveléstörténet könyvéből. A századik születésnapon azonban nem elég múzeális értékek felett merengeni, de az értékeket, a pozitívumokat feledni is bűn volna. A múlt és jelen találkozik ezen az ünnepen. A magyarországi általános iskolai tanárképzés fontos mérföldköveit jelöli az 1873-as és az 1947-es dátum. A tegnapi és mai feladatok, a hagyományőrzés és hagyományteremtés jegyében ünneplünk. A mai tanárképzés gyökerei az elmúlt évtizedekbe nyúlnak, ma is az éltető nedvekből táplálkoznak. Az egykori értékeket, eredményeket kell ma korszerű módon továbbfejleszteni, hiszen ma minden eddiginél nagyszerűbb célokért, nemesebb feladatokért küzdünk.

A főiskola, mely 1928-tól működik Szegeden, része a város szellemi életének, aktív és tevékeny részese kulturális megmozdulásainak. Különösen az elmúlt 25 esztendő alatt teljesedett ki a szegedi intézmény egyéni színe, sajátosságai, jellemző vonásai, melyek vonzóvá teszik, s kisugárzó erejét jelentik.

Az elmúlt száz esztendő alatt sok ezer általános iskolai tanár kerül ki a főiskola falai közül, hogy a 10—14 éves gyerekekből olyan fiatalokat faragjon, akik képesek átvenni az előttük küzdő nemzedék stafétabotját. Országnyi ember érezte-érzi ennek az intézménynek a kisugárzó erejét, hatását. Az itt folyó munka folyamatossága, oktató, nevelő munkája minőségi színvonalának növekedése az általános műveltség elterjedésének egyik mozgató rugója.

Juhász Gyula neve szerepel ezután a Szegedi Tanárképző Főiskola homlokán, kapubejáratán, borítékjain. Juhász Gyula neve, akinek munkássága egybeforrott Szeged nevével. Juhász Gyuláé, a költőé és pedagógusé, a gondolkodóé. Juhász Gyuláé, akinek neve kötelez. Minden oktatót és hallgatót.

L. T.

Múzeum épül a metróalagútban

Új múzeum építése kezdődött Budapesten. A kiállítótermet azonban nem valamelyik utcában vagy téren rendezik be, hanem rendhagyó módon: négy méterre a föld felszíne alatt.

A helyszín a Deák tér, az 1896-ban megépített földalatti vasút utolsó megállója, a most épülő észak—déli metróvonal leendő ideiglenes végállomása. A metrófúrások közben nemrég megtalálták a millenniumi kis földalatti régi végállomásának egyik alagútszakaszát, ahol annak idején a szerelvényeket visszafordították. Ez az ötven méter hosszú föld alatti folyosó adta az ötletet a múzeum létesítéséhez. A Deák téri aluljárórendszerben három földalatti vonal találkozik majd: a kelet—nyugati, az észak—déli metróé és a földalattié. Az alagutak több emeletnyi mélységben keresztezik egymást. Legmagasabban a millenniumi vasút vonala húzódik: itt lesz majd a közlekedési járműveket bemutató kiállítási terem.

A régi földalatti kocsikat, közlekedési ritkaságokat a múzeum berendezési tárgyait a hónap végén, november elején kezdik elhelyezni az alagútban. A több tonnás szerelvényeket különleges gépekkel engedik majd le a múzeumba, s a költöztetés befejezése után a kiemelt föld visszakerül a helyére, a vonatok végleg a mélyben maradnak. A múzeum bejáratát egyelőre befedik, a nyitást 1976-ra tervezik.

A kendertermesztés mérlege

Kedvező hozam — Kiváló minőség

A Kenderfonó és Szövőipari Vállalat mezőgazdasági osztálya nyolc megyében termeltet szerződéses alapon, tízezer hektáron rostkendert. A betakarítás országszerte csaknem egy hónappal korábban fejeződött be, mint más esztendőkben, és a termés kilencvenöt százalékát már be is szállították. Végleges adatok még nincsenek, de az eddig átvett, 77 ezer tonna áru bizonyítja, hogy kedvező a hozam, a minőség pedig szinte egyedülálló, a fontos ipari növény termesztésének történetében. Az első osztályú áru aránya, amely általában ötven százalék körül szokott mozogni, most eléri a nyolcvan százalékot. Egyenletes vastagságú és hosszú, szép világos színezetű a kóró. Ez nem csupán az esőmentes időjárásnak, a sok napfénynek köszönhető, hanem annak is, hogy növekedett a szakmai hozzáértés, a gazdaságok egyre nagyobb területen alkalmazzák a fejlett agrotechnikát, többek között a vegyszeres lombtalanítást. Ezen túlmenően a learatott kender gondos kezeléséért is dicséret illeti a mezőgazdasági üzemeket. Több téeszben megoldották a betakarítás komplex gépesítését, nagy ütemben gyorsítva ezzel a kender útját, a szántóföldekről a feldolgozó telepekre.

Az idén Hajdú és Békés megyében kettős hasznosítású termesztést is folytattak, csaknem hétszáz hektáron. Erről a területről kevesebb kóró került ugyan le, de számottevő mennyiségű, körülbelül kétezer mázsa nyers magot nyertek. A szaporítóanyag előállításának ezt a módszerét a jövőre tovább szélesítik, hogy teljesen megszüntessék a vetőmagimportot.

Élmény testközelből

Paál István az Egyetemi Színpad munkájáról

Két éve annak, hogy a szegedi József Attila Tudományegyetem Színpada elnyerte a „Kiváló Együttes" címet. Ma, pénteken kilencnapos előadássorozaton adnak számot az azóta eltelt időszak művészi munkájáról, eredményeiről. *Paál* Istvánnal, az Egyetemi Színpad művészeti vezetőjével beszélgettünk ebből az alkalomból.

— Két évvel ezelőtt kaptuk meg — az avantgard törekvésű amatőr színjátszó csoportok közül elsőként — a legnagyobb amatőr-elismerést, a „Kiváló Együttes" kitüntető címet. Éreztük-tudtuk, hogy ez az elismerés méginkább kötelez bennünket. Előadásonként bizonyítanunk kell az általunk képviselt progresszív törekvésű politikai avantgard színház létjogosultságát.

Idézet az őszi előadássorozat kiadványának előszavából: „Számunkra a színház nem hobby, unaloműző-szabadidőkitöltő szórakozás vagy művészkedő pótolás — hanem választott-vállalt társadalmi feladat. Progresszív szándékú politikai avantgard színházat csinálni az „itt és most" alapállásából kiindulva még oda mindig visszatérve — ez a legfőbb célkitűzésünk. Az üres, tisztánlátásunkat homályosító játszogatás-mókázás, vagy a zavaros-fennköltt jelbeszéd manipulációja helyett önmagunkat: életünket és szomorúságunkat, harcunkat és hitünket felmutatni az ‚üres tér' csedjében."

Hogyan valósulnak meg ezek a megfogalmazott célok a hétköznapok munkája során, az egyes produkciókban, egyáltalán miért van szükség az ilyenfajta színházra?

— Valljuk, hogy a modern korban, a gépi kommunikáció térhódításának napjaiban a művészeti ágak közül az élő-eleven színház az egyetlen fórum, ahol a néző testközelből kaphat élményt, aktív és alkotó részese lehet a művészetnek.

Az Egyetemi Színpad elmúlt évekbeli produkcióinak elmaradhatatlan alkotó része maga a közönség. A nézők bevonásának igénye ott feszül minden darabjukban.

— Együttesünk egyik speciális feladata: keresni annak a lehetőségét, azt a módot, hogy a „provokálva is szeretettel fogadott nézőket" bevonjuk a játékba, rávegyük őket a legteljesebb érzelmi-gondolati és fizikai azonosulásra. Ezt tapogattuk már a Stációkban és az Örök Elektrában is. Kiteljesítésére a Petőfi rock-ban és a Thermidorban vállalkoztunk. Az előbb említett két előadáson a nézők passzívak, „elszenvedik" a részvétet. A Petőfi-műsor és a Thermidor továbblépés. Filozófiai, érzelmi és intellektuális aktivitása sarkallja a közönséget. A nézők aktív részesei az előadásoknak, a Petőfi-műsorban főleg érzelmi, a Thermidorban gondolati síkú ez az aktivitás.

Úgy tűnik, ez a fajta színjátszás speciális közönséget követel, olyan nézőket, akik állandóan, szinte együtt élnek a szereplőkkel. Vajon milyen az egyszeri találkozása a nézőnek a produkcióval?

— Eleinte féltünk, hogy kiszakadva a minket szerető és értő szegedi egyetemista közönségből értetlenség fogadja törekvéseinket, újfajta színpadi jelrendszerünket. Országos vendégszereplésünk során — laktanyákban, külvárosi, falusi művelődési otthonokban, fővárosi és vidéki egyetemeken — megelégedve tapasztaltuk, hogy érzik és értik szándékainkat.

Gazdag két esztendő után mit ígér a közeljövő?

— Az elmúlt évben három hét kivételével együtt volt a társulat. Azt szeretnénk, ha a tagoknak életformájukat meghatározó vonás lenne az együtteshez való tartozás. Ezt a folytonosságot az idén sem szakítjuk meg. Rendszeresen játszunk majd Szegeden, így igyekszünk amatőr színházzá válni. Az őszi előadássorozat után október 15-től 18-ig a Budapesti Művészeti Hetek nemzetközi amatőr fesztiválján veszünk részt. Onnan Wroclawba utazunk a IV. Egyetemi és Avantgard Színházak Fesztiváljára. Visszatérve új bemutatóra készülünk. Tornai József: Áldozati ének című művét dolgozzuk fel, amolyan rock-blues „operát" készítünk. Tavasszal pedig sikeresen szeretnénk szerepelni az V. Egyetemi és Főiskolai Színjátszó fesztiválon.

T. L.

Onczay Csaba sikere

Onczay Csaba nyerte Budapesten a nemzetközi gordonkaversenyt. Fényes sikere a szakértőknek nem okozott meglepetést. Már 1968-ban, az akkori Pablo *Casals*-versenyen, huszonkét éves korában, eljutott a döntőbe, és külön díjat kapott. Pályája, tehetsége azóta is felfelé ívelt. Közben a Zeneművészeti Főiskola tanára lett. Szegeden minden hangverseny-látogató ismeri: itt kezdte tanulmányait *Báthory* Sándornál, s minthogy a Tömörkény István gimnáziumban érettségizett, s utoljára ennek az intézménynek jubileumi koncertjén lépett fel Szegeden, a város büszke lehet rá. A verseny döntőjében *Sosztakovics Gordonka-versenyé*nek első tételét játszotta, amelyet *Szalatsy* István, a modern zene kiváló ismerője kísért, a MÁV szimfónikusok közreműködésével. Onczay Csaba a versenyek ideje alatt Nyugat-Berlinben is hangversenyt adott, az ottani filharmónikusokkal, és több újabb meghívást kapott.

Sin Katalin, a szintén Szegedről elszármazott csellista, a középdöntőig jutott, holott csak tavaly végezte a Zeneművészeti Főiskolát, s ezúttal versenyzett először. Értékes produkciójával kapcsolatban a budapesti sajtó külön kiemelte nagyszerű kamarapartnerét, *Bódás* Pétert.

Dr. Nagy István

Új folyóirat:

Eszperantó Magazin

Eszperantó Magazin címmel új folyóirat indult. A Magyar Eszperantó Szövetség magazinja kéthavonként jelenik meg. Az első októberi számban, soknyelvűség és korunk címmel Gergely Mihály főszerkesztő írt az új folyóirat terveiről. Az eszperantisták Belgrádban tartották idei kongresszusukat, amelyre 38 országból 1800 eszperantista érkezett. A magazin ismerteti a belgrádi kongresszus eseményeit, s a magyar küldöttek felszólalásait.